

Wstęp

Czternasty numer „Progressu” związany jest nieodłącznie z III Kongresem Młodej Nauki. Konferencją, która, jak się wydaje, zajęła już istotne miejsce na mapie wydarzeń naukowych w naszym kraju. Jej specyfiką jest, co jest również specyfiką naszego czasopisma, nakierowanie na młode badaczki i badaczy, czyli wszystkie osoby rozpoczynające działalność naukową i otwarte na sugestie płynące od uczonych bardziej doświadczonych w zakresie specyfiki dyscyplin, które reprezentują. Podczas kongresu uczestniczki i uczestnicy mogli zmierzyć się z wyzwaniem wygłoszenia często debiutanckich referatów oraz pierwszych dyskusji z innymi badaczami. Efektem kongresu jest również kolejny numer „Progressu”. Artykuły, które do niego trafiły, obejmują całe spektrum dyscyplin z dziedzin nauk społecznych i humanistycznych. Autorki i autorzy reprezentują również rozmaite krajowe ośrodki, od tych największych po nieco mniejsze. Mamy nadzieję, że lektura numeru pozwoli Czytelnikom na odkrycie tego, czym aktualnie żyje w Polsce młoda nauka.

Dwa pierwsze artykuły związane są z kulturą Hiszpanii. Agnieszka Magdalena Tomala w tekście *Zróznicowana tożsamość kulturowa Hiszpanii na przykładzie wybranych tańców regionalnych* udziela odpowiedzi na pytania o związki między tożsamością mieszkańców poszczególnych regionów tego kraju z dominującymi w ich obszarze tańcami. Istotne jest szerokie podłoże, do jakiego odnosi się autorka artykułu, opierając się na kluczowym dla tematu pojęciu kultury, a także na elementach związanych bezpośrednio z kształtowaniem się konkretnych tańców, np. pochodzeniu czy kontekście historycznym. Autorka wysuwa niejako dialektyczne wnioski, uznając z jednej strony szeroką różnorodność hiszpańskich tańców, a z drugiej, doszukując się w nich określonej całości i wspólnoty.

Artykuł Jakuba Cupisza, mimo mniejszego zakresu przedmiotowego, obejmuje istotny temat z co najmniej kilku perspektyw. Autor analizuje twórczość Rosalíi Vili Tobelli, skupiając się na oskarżeniu jej przez południowohiszpańskich Romów o przywłaszczenie kulturowe. W tym kontekście definiuje samo pojęcie przywłaszczenia kulturowego oraz opisuje twórczość artystki, a następnie zestawia ją z flamenco jako tańcem Romów andaluzyjskich, który następnie przejęli członkowie bohemy. Autor wskazuje również na zjawisko uznania przez członków innych narodów i kultur flamenco za taniec ogólnohiszpański. W dalszej części artykułu znalazła się rekonstrukcja dyskursu medialnego obrońców i przeciwników artystki. Ostatecznie autor uznaje, że flamenco jest „gatunkiem nomadycznym” i trudno go wiązać jedynie z jedną grupą kulturową, a sama artystka nie pomija źródeł flamenco związanych z kulturą romską.

Do całkowicie innej tematyki odwołuje się artykuł Adriana Musiała. Autor podejmuje ważki i medialny od dłuższego czasu temat sztucznej inteligencji, wiążąc ją z pracą naukowca. W tekście omówione zostały podstawowe definicje związane z AI i perspektywy jej możliwego rozwoju w kolejnych latach, a także zagrożenia, które ten rozwój może przynieść. Musiał skupia się także na roli AI w procesie kształcenia na poziomie szkół podstawowych i średnich oraz szkół wyższych, prognozując istotny wzrost wykorzystywania tego narzędzia wśród uczniów i studentów. W kontekście możliwych zagrożeń, związanych głównie z niesamodzielnym przygotowywaniem różnego rodzaju prac pisemnych i dyplomowych, podejmowane są różnego rodzaju działania mające na celu zapewnienie samodzielności wykonywanych zadań, np. poprzez wzrost znaczenia ustnych zaliczeń i egzaminów. Korzystanie z AI tworzy również dylematy związane z zagadnieniem praw autorskich. Ich rozstrzygnięcie pozostaje jednak w wielu przypadkach trudne. Innym obszarem jest ten związany z rozwojem badań naukowych. Tutaj również AI otwiera nowe możliwości. Zdaniem autora należy jednak pamiętać, że AI pozostaje nadal narzędziem pomocniczym posiadającym wiele ograniczeń, których część w przyszłości, wraz z rozwojem technologii, może zostać zniesiona.

W obszarze narzędzi informatycznych mieści się również kolejny tekst, którego autorem jest Jakub Bródka. W swoim artykule podejmuje on temat istotny, również w kontekście społecznym, tj. informatyzacji postępowania egzekucyjnego. Odnosi się w nim do aktualnego stanu rozwiązań prawnych w tym zakresie, możliwości dalszego rozwoju oraz możliwych zagrożeń. Podsumowując, autor uznaje, że „obecny stan informatyzacji postępowania egzekucyjnego znajduje się w etapie przejściowym i ma on charakter wycinkowy”, a większość czynności odbywa się w formie pisemnej. W założeniu ustawodawcy dominującą formą w działalności komorników powinna być forma elektroniczna, jednak ze względu na ograniczenia techniczne związane głównie z brakiem systemu informatycznego nadal cała działalność komornicza w tym zakresie opiera się na formie papierowej.

W kolejnym tekście *Dyskusje wokół katastrofy klimatycznej jako pole walki o znaczenie. Analiza na podstawie wybranych tekstów funkcjonujących w przestrzeni kultury popularnej* Bartosz Grauman, wykorzystując aparat pojęciowy wywodzący się ze studiów kulturowych, analizuje dyskurs, jaki kreuje przedsiębiorstwo H&M w opisach swoich produktów oraz dziennikarze i aktywiści społeczni (w tym Greta Thunberg). Autor uznaje, że istotne znaczenie ma w tej sytuacji próba przejęcia buntu przez wielkie korporacje i włączanie go w reprodukujący się system kapitalistyczny, co w konsekwencji prowadzi do destrukcji głównego celu związanego z walką ze zmianami klimatycznymi.

W artykule *Kontrdemokracja jako wyraz nieufności politycznej (na przykładzie partycypacji protestów we Francji w trakcie prezydentury Emmanuela Macrona)* Amelia Sabatowska opiera się na pojęciu skonstruowanym przez Pierre'a Rosanvallon. Kontrdemokracja oznacza wedle francuskiego teoretyka konstruowanie nieufności społecznej względem władzy i dopełnianie w ten sposób demokracji. W tym kontekście autorka rysuje zaangażowanie polityczne Francuzów, które przeniosło się z poziomu wyborczego na poziom rozwijających się protestów przeciwko działaniom rządzących polityków. Wiąże się to również z pojawiającymi się tezami o kryzysie demokracji, które mogą oznaczać konieczność wprowadzenia istotnych modyfikacji w jej ramach przy jednoczesnej trudności w dookreśleniu, na czym te zmiany miałyby polegać.

Problemy dydaktyki w obszarze politologii, stosunków międzynarodowych i studiów nad bezpieczeństwem podejmuje Piotr Walewicz, opisując eksperyment pedagogiczny oparty na elementach pochodzących z kultury fantazy i science fiction. Autor uznaje, że stosowanie symulacji, w których studenci mają za zadanie przyjąć określone role i rozegrać na jej podstawie grę, przynosi istotne w procesie nauczania skutki. W artykule podjęty został temat symulacji związanych z epidemią zombie i inwazją obcych i tego, jak w określonych sytuacjach znajdują się studenci i jakie podejmują decyzje. W tekście szczegółowo opisano kolejne fazy symulacji, co pozwala na ich ewentualne zastosowanie przez innych nauczycieli (nie tylko akademickich), co w tym kontekście jest niezwykle cenne. W podsumowaniu autor wskazuje na konkretne korzyści płynące z metody związane z brakiem konieczności zastosowania zaawansowanych narzędzi technologicznych, większym zaangażowaniem studentów, a także wzbudzeniem zainteresowania u nauczyciela ze względu na zróżnicowanie grup, ich zachowań i pomysłów.

Tematykę uzależnień w kontekście przełomowego na wielu poziomach wydarzenia, jakim była pandemia COVID-19, podejmuje Jagoda Mielczarek. Problematyka jej artykułu obejmuje kwestie organizacyjno-prawne związane z zasadami udzielania pomocy osobom uzależnionym, rodzaje placówek terapeutycznych oraz wyniki badań własnych. Badania te przeprowadzone zostały przy użyciu metody jakościowej opartej na wywiadach z osobami uzależnionymi. Autorka przeprowadziła cztery wywiady, z których wynika, że w czasie pandemii COVID-19 pojawiło się wiele problemów związanych z dostępem do terapii oraz innych form wsparcia. Dotyczyło to

pacjentów, ale związane było również z problemami samych terapeutów ze świadczeniem pomocy ze względu na funkcjonujące obostrzenia. Sposobem na przynajmniej częściowe rozwiązanie problemów jest użycie formy online przy prowadzonej terapii i wsparciu.

Ostatni artykuł naukowy w tym numerze czasopisma dotyczy *Wpływu sztuki nielegalnej na budowanie tożsamości miejskiej*, a jego autorką jest Anna Kowalik. W tekście podjęty jest temat graffiti i street artu, które wpisały się na stałe w estetykę miast, oraz tego, w jaki sposób wpływają na mieszkańców przestrzeni miejskiej. Autorka opierała się na rozważaniach teoretycznych z obszaru estetyki, sztuki oraz nauk społecznych, a także na przeprowadzonej przez siebie ankiecie i rozbudowanych materiałach wizualnych. W konkluzji uznaje, że zmieniający się odbiór graffiti wpływa na jego włączanie do oficjalnego obiegu w kontekście wsparcia uzyskiwanego od urzędników i lokalnych polityków oraz rozważań na polu nauki. Rozwój tego rodzaju sztuki wpływa też na oblicze miasta i jego mieszkańców, kreując otwarte na uczestników życia społecznego przestrzenie. Nie jest to jednak proces zamknięty i wymaga stałego dialogu między artystami, społecznościami a prawodawcami.

W stałym dziale „Historia UG” zapoznać się można z wywiadem z Bernardem Lammkem, rektorem seniorem UG i jedną z osób, która w najistotniejszym stopniu wpłynęła na rozbudowę lokalową i szeroko rozumiany rozwój naszej uczelni. Rektor Lammek zapisał się również w pamięci studentów, pracowników i absolwentów jako osoba niezwykle koncyliacyjna i wyczulona na istotne potrzeby środowiska akademickiego.

Dominik Bień